

ઓસ્વાહરણનો

આયનરૂપી ઓપેરા.

૨૦૭૪

III

૬૧૨૬

રચનાર,

શા. દામોદર રતનસી સોમાણી.

(સર્વ પ્રકારનો લઘુ પ્રસિદ્ધિતાએ રાખ્યો છે.)

મુદ્રણ:

સુભાષપ્રકાશ છાપખાનામાં છાપ્યું.

સંવત ૧૯૪૦. સને ૧૯૯૪.

નિમ્મત ૧ આસો.

સારી આય, સસતો ભાવ. ૨૦૮૬ ચીનાઈ.

કલાવર પીકુ નંબર ૧	...	કિંમત રતલ ૨	આ
કલાવર પીકુ " ૨	...	૨	૦
મુંદર ચીનાઈ શેઠ પાયાંગ	...	૧	૮
સુપરકાઈલ શેઠ પાયાંગ	...	૧	૦
કલાવરી આરેંબ પીકુ	...	૦	૧૪
કાઈનેસ્ટ સેન્ટેડ આરેંબ પીકુ	...	૦	૧૪
કમપીરિયલ કેસા કાંગો	...	૦	૧૨
કેસા કાંગો...	...	૦	૧૨
કાંગો	...	૦	૧૦
	...	૦	૮

હીંદુસ્થાની ચાહે.

કાંઆવેલી કલાવર પીકુ	...	૧	૮
કાંઆવેલી એકસ્ટ્રા કાઈન આરેંબ પીકુ	...	૧	૪
કાંઆવેલી એકસ્ટ્રા કાઈન પીકુ	...	૧	૨
દામોદર મીડસચર	...	૧	૨
રાયલ કેમેશી મીડસચર	...	૧	૦
કાંઆવેલી પીકુ સૌચાંગ	...	૧	૦
કાંઆવેલી સૌચાંગ	...	૦	૧૨
કાંઈમન કાંગો	...	૦	૧૦
એકન મીડસચર	...	૦	૧૦
મીચીનમાં દરેલી મુંઆઈ કાઈ રતલ ૧ નાં	...	૦	૧૦

...વાં વાવરવા લાયક પત્તી ઉપર ચાહે કેરવાના ફાનસા.

૨૦૬૮

ઓઁાહરણનો ઓપેરા.

પ્રવેશ ૧ લો. સ્થળ રસ્તો.

સઁવીયોસહિત ઓઁા ગાતી ગાતી ઓવે છે.

ઓઁાખાહુરણની ઢાળે

ઁાત્રા ઁાલો ઁેની ઁાજ જઁઁ, બેટ માતા તણી પ્રીતે લઁઁઁ :
ઁઁઁત ઁંઁન કુમકુમ લઁઁ, પાસે માતા તણી પ્રીતે જઁઁ.
પુજન કરશું ઁાપણુ પુરી પ્રીતે, હરખે ગવરી ઁતી ઁેવી રીતે ;
પછી માતા ઁરણુ શીશ નામી, માયું મન ગમતોરે હું સ્વામી.

(ઁય છે.)

પ્રવેશ ૨ જો. માતાનું મંદિર.

ઓઁા સઁવીઓસહિત પ્રવેશ કરી ઁથાવીધિ
પાર્વતીનું પુજન કરીને.

ગરબી.

માની લેજો માતાજી પુજન ઁમારું; કરીને ક્ષમા ઁુક ઁાળનીરે.
પુરણુ પ્રીતે માતા જઁઁવાં ઁાઁા, વર ઢઁ હુખડાં ટાળનીરે.

પાર્વતી—કોઈ ઁઢાવે ધનુષઁાણુ—(ઁે રાગ.)

માગી લે તું પુત્રી મારી હોય ઁાશ તારી;

ઁાપીને ઇઁછીત ફળ ઢઁ તને હું તારી.

ઓસ્વા—**હોરી.**

મા માગું સહાય તારી, ઈચ્છા છે રે ને મારી—મા.
 આપ મને તું રૂપે અતી સુંદર, સ્વામી રૂડો વૈદ્યધારી,
 એટલી અરજ આજ પુરી કરોને, જાજ આપ બલહારી;
 પુત્રી છજી હું તમારી.—મા માગું.

પાર્વતી—**ગરબી.**

મળશે મળશે મળશે રે પુત્રી સ્વામી સુશોભિત મળશે,
 વૈશાક શુદ્ધ દ્વાદશીને દીવશે, સ્વમવીશે તને છળશેરે.—પુ.

સર્વે સાથે— સાખી મરાઠી ચાલની.

અમપર આજે કૃપા કરીને કયા અતુલ ઉપકારી,
 હવે માત જાવા નીજધામે રજા માગીએ તારી. (જાયછે.)

પ્રવેશ ૩ જો. શહેરનો રસ્તો.

(બાણાસુર કોલાંડ સાથે આવે છે.)

બાણાસુર—**ખેત.**

બસ બસ ઓખાને કરવી જોશે કેદ, એ વાતમાં છે મારી હાનીનો ભેદ,
 માગ્યોછે ગવરીપાસે તેણે ને વર, તેજ વરથી જ્યારે મારા છેદવાના કર.
 ત્યારે શું કામનું એ પુત્રીનું લગન, કે જેથી ઉપજે તેમાં પીતાને વીધન.

માટે સાગર તીરે કરી એકાન્ત વાસ,
 તેમાં જઈ કરાવો સત્વર ઓખાનો નિવાસ;

કૌમાંડ—બહુ સાઈ મહારાજ જેવો આપનો વીચાર,
 તેમજ હું જઈને કશું સરવે તથ્યાર.

પ્રવેશ ૪ થો. ઓખાનો મેહલ.

ઓચા—

ગજલ.

અરી તાત તું થઈને અરે, પીઢ સંગ તે ન મેલાવે કાં;
કામ અમીથી રે! બળી જતાં. પ્રભુ મુજને કો ન બચાવે કાં. અરી.
સમાન સહિઅર મુજતણી; દેખી આવતા પતી નીજ લાણી;
બંચે કોર કટાક્ષે છુંધટ તણી, તેવા દીન પ્રભુ તે ન આપ્યા કાં. અરી.
રાણુગાર સજીને સંચરે, ફેરા ચોરીના પીયુ સંગ ફરે;
આનંદથી પીયુને મળે, તેવા લાગ્ય મારા થયા ન કાં. અરી
પક્વાન વિધ વિધના કરે. અતી આદરે પીયુને ધરે;
પંખો સમક્ષ રહી કરે, તેવું સુખ મુજને મળે ન કાં. અરી.
અમી વેલની થાય છે, જેમાં જોયનયું રે તવાય છે;
રોમ રોમ વેદના થાય છે, તોય પ્રાણ પાપી ન જાય કાં. અરી.
(સુધ જાય છે.)

(અતીરૂઢવિશેનું સ્વપનું આવવાથી એકાએક જાગીને.)

ઓચા—

રાગ ઈન્દ્રસભા.

આવો આવો આવો પીઢ, મુજને કરો શાંત;
બીડી માટે રીસ કરી. ક્યાં ગયા એકાંત.
એવું જાણ્યું હોત તો પ્રથમ કેહેત નહીં નાય;
પરમ પ્રીયા મુજપતી સંતાઇ ગયા ક્યાંય.
સંતાયા ત્યાં કેમ પીઢ, આવો જલદી બહાર;
બી મરું હું એકલી, નહીં લગાડો વાર.

મસ્કરી મન તમ તણે, જીવ મારો જાય;
 કૃપા કરી મુજ ઉપરે, દાસીની કરે સહાય.
 હાંશી છે મન તમ તણે, થાય મને બહુ હાણુ.
 દર્શણુ નહીં જો દો તમે તો, કાડીશ મારા પ્રાણુ.

(ચિત્રલેહા પ્રવેશ કરે છે.)

ચિત્રલેહા—અરે લાલદેવ ઈસતરફ જહદ આ.—(એ રાગ.)

અરે બાહ તું કેમ થઈ વ્યાકુળી,
 શુધ ખુધ શરીરની તું ગઈ ક્યાં ભુલી;
 ન સમજાય એવું લવે છે તું શું,
 એકાએક બેની તુજને આ શું થયું.

ઓચા— લક્ષીત.

અરર હાયરે પ્રાણુ જાયરે, સુખ સદા ગયું અરર હાયરે,
 કર્મ કુટીયું શું અરે થયું, સ્વપ્નમાંય તો સર્વરે ગયું;
 બેની વાત હું કહું છું વરણી, સ્વપ્નમાંય તો હુંજ પરણી,
 તેનાજ કંઠમાં નાખી હાથરે, ખીડીને માટે રીશાણા નાથરે;
 રીશ તો કરી કોધાંધ તે થયા, બેની મારી એ ક્યાંયરે ગયા..

રાગ ઈન્દ્રસભા.

સાંભળ વાત બેની કહું, સ્વપ્ન આવ્યું આજ;
 સ્વામી મુજને તો મળ્યો, જોખનવંતો રાજ.
 પરણી સાથે તેમની, હું રાખી પુરણ પ્રેમ;
 ખીડી ન ખાધી મુખતણી. રીશાઈ ગયા એમ.

ચિત્રલેહા— રાગ ઉપર પ્રમાણે.

સ્વામી સ્વામી કરતી સુતી, સ્વપ્ન આચ્યું તેહ;
પણ સાચું હું દઉ કરી, તો મેળવું તુજને એહ.
ચિત્ર બતાવું તુજને, જે પૃથ્વિના રાજન;
લાવું છું હું આ ધડી, દેખાડું તુજ સ્વામીન.

(ચિત્ર લેવા ન્યય છે.)

ઝોઝા— રાગ પરજની. કુમરી.

તારી પ્રીતની લેહ મને લાગી;—જે વાર.
ક્યાં ગયો પીયુ ક્યાં ગઈ ચિત્રલેહા;
પ્રીતને બદલે શોકમાં પડીયાં.—પ્રીતની.
શું કંઈ પીયુ જાણી ક્યાં હવે;
જીવવું જેમ જળવીનાં મછલીયાં.—પ્રીતની.

(મુછી ખાય છે.)

ચિત્રલેહા—(હાથમાં છખીઓ લાવી તેને સાવધ કરતા.)

રાગ ઈન્દ્રસભા.

થા બેની હુશીયાર હવે. ચિત્ર જોને તું;
દે બતાવી પીયુ તારો, લાવી આપું હું.

(એક ચિત્ર ઓખાને અરપે છે.)

ઝોઝા— રાગ ઉપર પ્રમાણે.

દીસે છે આ દબડી જેવો, જાણે રાની ભુંડ;
માયું એતું ધડા જેવું. હાથ જાણે સુંઠ.
(છખી પાછી આપે છે એટલે ચિત્રલેહા ખીજ આપે છે.)

ઓઝા—દીસે છે આ કેવો સુંદર, રડો આ હુશીયાર;

આયુધ અંગ સજ્જ કરી, લડવાને છે તૈયાર.

જોઈ સુંદર સ્વરૂપ એનું. મન સૌનું મોહાય;

તોય જેની મુજ પીયુ સમ, તે કદી ન થાય.

(તે ચિત્ર પાછું આપે છે એટલે ચિત્રલેહા અનીરૂઢનું ચિત્ર આપેછે.)

ઓઝા—ગરહુમને દીલ સનમકુ દીઆ.—(એ રાગ.)

અરે મારા પ્યારા પતી તું ગયો તો ક્યાં;

તું ગયો તો ક્યાં પીયુ તું ગયો તો ક્યાં;

મુજને છોડી એકલી રે ! તું ગયો તો ક્યાં. અરે.

ખીડી માટે રીસ કરીને છોડી આ જગ્યા;

દયા ન આવી દીલમાં તારા છોડી જતાં છાં. અરે.

(ચિત્ર છાતી સાથે દાખેછે.)

ચિત્રલેહા— રાગ ઉપર પ્રમાણે.

અરે મારી પ્રીય જેની ચિત્ર છે રે આ

ચિત્ર છે રે આ રે જેની ચિત્ર છે રે આ

પરમ પ્રિયપતી તારો છે દુવારીકાં—અરે.

પ્રદુમનનો સુત છે એતો જાદવ કુળનો રાય;

જેની આજ્ઞા હોય તારી તો દાસી લેવા જાય.—અરે.

ઓઝા— ગોરી ચલી સાસરે.

જેની જલદી આવજો લખને પીયુ મારા,

હું જુરી જુરીને મરીશ વિના તારા.

જેની ઘડી એક તુજ વિના અહીંજ જાશે,

તે મારે મન તો વર્ષશોજ જાણાશે.

કરૂં હાથ જોડીને અરજ બેની તારી,
અતી યત્ને લાવજો પીયુતે સંભાળી.

ચિત્રલેહા—(જતાં જતાં.) રાગ ઈન્દ્રસભા.
અરે મારી બેની તુજને કરૂં હું પ્રણામ.
પતી તારો લઈ કરીને આવું હું આ ઠામ.

પ્રવેશ ૫ મો. ગોમતીનો કીનારો.

કેટલીક સ્ત્રીઓ પાણીના બેડાં લઈ આવીને ગાય છે.

સ્ત્રીઓ—ગરબી. જાની ભુદર રંગ રસીલા—(એ રાગ.)
આવો બેની ગીત ગાઇએ આજ પ્રીતેરે,
ગાઈએ આનંદ ઉપજે એ રીતે—આવો.
શુભ ઓછવનો દીન આજેરે, તેથી વાહાંત્ર રૂઢ વાજેરે;
દીસં ગગન મંડળ જેમ ગાજે.—આવો.
આપો તાળી અતી ઉમંગેરે. જેથી રાગ ચડે પુર રંગેરે;
તો તો આનંદ મારો ન અંગે —આવો.
ઑચ્છવ વસંત તણો છે સુંદરરે, ખીલ્યાં ફુલ રૂડાં બાગ અંદરરે;
નેથી સુગંધીમય થઇ રહ્યા મંદિર.—આવો.
પુન્ય દ્રવ્યાં છે આપણના પુરવનારે, તેથી જન્મ પામ્યા દારીકામાંરે;
રૂડાં દર્શન થાય ગોમતીના.—આવો

(સ્ત્રીઓ જાય છે, ચિત્રલેહા પ્રવેશ કરે છે.)

ચિત્રલેહા— ઈન્દ્રસભા.

આવી પુગી ગોમતી સુધી જાવું દારકા માંય,
ચોકી સુદરશન તણી છે કેમ હવે જવાય.

(ચિત્રલેહા આગળ ચાલવા માંડે છે તેવામાં સુદર્શન ચક્ર એકાએક તેનું માથું કાપવા જાય છે તેવામાં નારદજી અંતરીક્ષથી આવીને કહે છે.)

નારદ—

શ્લોક

સાંભળ સુદરશન મમં એ તણો. ઇચ્છા છે એ ઈશ્વરી;
આવી છે હરણુ કરવા, અનીરૂઢનું જવા દેજે સુખે કરી.
(ચિત્રલેહાને કહે છે.)

રાગ ઈન્દ્રસભા.

લઇ જજે અનીરૂઢને નહી નડે વીધન,
ઇચ્છા પુરણ તુજ થશે એવું છે મુજ વચન.
(નારદ અંતરધ્યાન થઇ જાય છે ચિત્રલેહા જાય છે.)

પ્રવેશ ૬ છે. ઓખાનો મેહલ.

ઓખા—

(એકલી ગાય છે.)

બદલ ગયો નેનારે—(એ રાગ.)

રીસાઇ ગયા પ્યારારે, રીસાઈ ગયા પ્યારારે;

કેમ જીવાયરે, રીસાઇ ગયા પ્યારારે—

સાખી—તાગ હોય તો તોડીએરે, પ્રીત ન તોડી જાય;

કાગળ હોય તો વાંચીએરે, કરમ ન વાંચ્યું જાયરે.—રી.

સાખી—કુવો હોય તો તાગીએરે, સમુદ્ર તાગ્યા ન જાય;

ખેતર હોય તો ખેડીએરે, ડુંગર ખેડ્યા ન જાયરે.—રી.

સાખી—પાંખ હોય તો ઉડીએરે, મનુષ્યથી કેમ ઉડાય;

પાસે હોય તો મનાવીએરે, છેટેથી કેમ મનાવાયરે.—રીસાઈ

ચિત્રલેહા—(હાથમાં હીંડોળો લઇ પ્રવેશ કરે છે.)

વલણ.

થા ખેની હુશીઆર હવે, થઈ ઈચ્છા પુરણ તુજ તણી;
જગાડ તું તુજ સ્વામીને ન રીસાય તે યત્ને કરી.

ઓસ્વા— (હીંડોળા પાસે આવીને.)

રાગ ઈન્દ્રસભા.

એજ મારો અનીરૂઢ છે, પ્રાણ તણો આધાર;
હરી લાવી તું યત્નથી, માનું તારો ઉપાર.
(અનીરૂઢને જગાડે છે.)

મત બીછરે સાજન હુમશે.—(એ રાગ.)

પીયુ બોલો હસીને અમથી,—એ વાર.

પ્રીત લાગી છે મારી તમથી.—પીયુ.

એવી શું નિદ્રા આવે પીયુ તમને,

જીવ બજે મારો ગમથી.—પીયુ.

અમે વાસી છઠએ હીયાંના, તમે દુરના પંથી;

થઇ હુશીયારને ઉઠો જાળવી મળો પ્રીત પરમથી—પીયુ

અનીરૂઢ— (જાગૃત થતાં.)

રાગ ઈન્દ્રસભા.

સ્વપ્ન છે કે ખરેખર, નથી જાણાતું આ;
મેહેલ મારો દીસતો નથી, આવ્યો છું હું ક્યાં;
ઘેરથી માફ હરણ કરી, કોણે કીધો કલેશ,
સ્ત્રીઓ આ કોણ છે કંઈ દીશે બાળે વેશ.

બોલ વેલી બોલ જલદી, મર્મ તું ઉઘાડ;

વાર લગાડીશ તું હવે તો, કરીશ તુજને પ્રહાર.

(તરવાર ઊગામે છે.)

ઓસ્વા—પરમ પ્રીય પતી મારા, એવડી શીદને રીશ;

મારવી હોય તો મારો મુજને, આ રહું મારું શીશ.

(મસ્તક ધરે છે.)

ચિત્રલેહા— ગઝલ.

એ બાણાસુરની છે બાળા. નામ એનુંજ છે ઓખા;

વરી ગ્યો તો તું સ્વપ્નામાં, હવે છોડીને જશો ક્યાં,

અનીરુધ—મુકાબ્યું ગામને સજન. પીતા એનો છે અસુરજન

વડું સાથે હું એની કેમ, છઠ્ઠી જાદવ કુળનો તન.

ઓસ્વા—મરમ જાણું છું હું એના, કુળ કેવા છે જાદવના;

વીચારીનેજ બોલો છાં, કેવાં છે કામ પીતામહના.

રીઝ સુતા ને કુચ્છ નાર, તે થકી હું નથી ઉતાર;

વાત પ્રદુમનની સંભાર, રાખું છું લાજ હું આ વાર.

(ફરી ઉભે છે.)

અનીરુધ—એવાં શીદને દીઓ મેળ્યાં, રીશ મુજને ચડીતી છાં;

ફરીને શું જુવો છો ત્યાં, આવો જલદી તમે તો છાં.

(તેની પાસે જવા માંડે છે.)

ઓસ્વા—(તેને ભેટીને) બેઠાદ મુજે યાદ હુયે.—(એ રાગ.)

જુદાઈ મને યાદ છે અનીરુધ તમારી,

કદી ન છોડું તમને હવે રાખું સંભાળી.—જુદાઈ.

મેની ચિત્રલેહા તારી હું છું ઉપકારી;

કેવી રીતે તુજને મુકું બાઈ વીસારી.—જુદાઈ.

ચાલો મહેલમાં કરીએ હવે લગ્નની તૈયારી;

કદી ન છોડું તમને હવે રાખું સંભાળી. (જન્ય છે.)

(સીપાઇઓ મહેલની નીચે ચોકી કરતા હતા તેઓ અવાજ સાંભળીને.)

૧. જો ચોકીવાલો — બેત.

ઉઠ ભાઇ ઉઠ વેહેણો જલદી થા હુશીયાર,

આવે છે અવાજ મુજને માણસનો આ ઠાર.

રહી હુશીયાર ને ચોકી કરજે હીયાં તું,

રાય બાણાસુરને જલ્દને ચેતાવું છું હું.

(ચોકીવાલો જન્ય છે તેની સાથે સેત સહિત કૌભાંડ આવેછે.)

કૌભાંડ — (મહેલ તરફ જોઈને.)

બેત.

અરે ચોર ઓ જંમુક તું સંતાઈ પેઠો ક્યાં,

બતાવ તારું જોર નીચે આવીને હાં.

કોણ છે તું જાતનો કોણ તારો તાત,

બચાવ તારો તો થશે જો કહીશ સાચી વાત.

અનીરુધ — જમાઇ બાણાસુર તણો અનીરુધ મારું નામ;

આયુધ હત જો મુજકને તો પુરત તારી હામ.

કૌભાંડ — જમ તારી વાટ જુવેછે પડી છે તુજમાં ચુક ;

સીંહ હોય તો ઉતર નીચે દીસે છે જંમુક.

અનીરુધ — અરે અસુર ચંડાળ તું બકે છે શું એ વાત;

વધ વિચારી વાણી નહી તો થસે તારી ઘાત.

દઉ ખતાવી પ્રાક્રમ મારું થા હવે હુશીઆર;
આ ભોગળે કરી, હું પોહોચાડી દર્શશ જમદાર.

(ભોગળ કાહાડી સૈન્ય વચ્ચે પડવા જાય છે.)

ઓચા—

(તેને અટકાવીને.)

રાગ ઈન્દ્રસભા.

નહી નહી નહી પીયુ જવા દર્શશ નહી;

પ્રથમ મારો મુજને પછી જાઓ લડવા તહીં.

અનીરુધ—જવા દીઓ પ્રીયા મુજને લડવાનું છે મન;

હું ક્ષત્રી થઈને સહન એવાં કેમ કરું વચન.

(ઓખાનો હાથ તરછોડીને સૈન્યમાં પડી કેટલાકને મારી નાખેછે તેથી

પ્રધાનસહિત કેટલાંક નાશી જાયછે અને અનીરુધ એકસો ઉભેલોછે.)

ઓચા—(તેને જોઈને.)

નામ જાણેકા ન હતો યાર—(એ રાગ.)

મને તો ખીક લાગે છે પીયુજ તારી;

માંટે જલદી આવ દોડી તું આગળ મારી.—મને.

પીતા મારો થયો એવો દુશ્મન ન થાએ તેવો;

તેથી કહું છું પ્યારા તુજને વારી વારી.—મને.

અનીરુધ—ધીરી થાને શીદને ખીલે છે તું પ્રીયા મારી;

વારે જલદી આવશે જદુપતી અમારી—ધીરી.

આવશે સેના બ્યારે ભારી જંદવની હીયાં;

ભુજનું જોર વધ્યું છે તે એ દેશે ઉતારી.—ધીરી.

પ્રવેશ ૭ મો. રસ્તો.

વાળાસુરસાહિત લશ્કર ગાતું ગાતું જાય છે.

લશ્કર—ગઝલ. લાલે રૂખેશનમખરા—(એ રાગ.)

ચાલો ચાલો ચાલો આજ, સૌપર જીત મેલવવા કાજ;
જીત મેલવીએ આજને આજ. થાય દુનીયામાં આપણું રાજ.
ખડગ ધનુષ લઘ થાઓ હુશીયાર, હુશમનથી લડવા તૈયાર;
મારી કાપીને કરીએ ઠાર, રાજ રેહસે આપણો સરદાર.—ચાલો.

પ્રવેશ ૮ મો. ઓખાનું માળીયું.

વાળાસુર— (અનીરુધને જોઈને.)

ખેત.

દીસે છે આ કેવો સુંદર સ્વરૂપે જાણે કામ;

લાંછન લાગે કુળને નહીં તો દેત કન્યા દાન.

અનીરુધ—કન્યા દાન મળી ચુક્યું શું રાખે અભીમાન;

મળવા કારણ તુજને આવશે હમણા જાન.

વાળાસુર—આણુસમજી બકેછ શું તું આળ્યો તારો કાળ;

આ એક આણુમાં તારા કરીશ હાલ હહાલ.

(આણુ ચઢાવે છે.)

અનીરુધ—ખબર નથી તુજને તેથી કરે છે બકબકાટ;

ગરવ તારો કઈ પુરો જોજો મારો હાથ.

(આણુસુરના લશ્કરમાં કુદી કેટલાંકનો નાશ કરેછે.)

તે જોઈને આણુસુર નાગપાશથી બાંધી લેછે.)

ઓઘા— આહા પુરી ખીલી ચંદા—(એ રાગ.)

જગતનારે પ્રભુ ખારા. સહાય થા દાસને તારા—જગતનારે.
પડે છે દુખ બહુ ભારી, તેથી તેને લે ઉગારી.—જગતનારે.
નાગપાશેથી છે બાંધ્યાં, હસે દુખતા એના સાંધા.—જગતનારે.
અરે તું વિશ્વપાલણુદાર, પૌત્ર તારાની લે સંભાળ —જગતનારે.
(તેવામાં ગરૂડપર બેઠેલા શ્રીકૃષ્ણ જાદવસહિત અંતરીક્ષથી આવેછે.)

કૃષ્ણ— (ખાણાસુરને કહે છે.)

બેન.

બાળક સામે દુષ્ટ અરે શું કરે છે પ્રહાર;
લડતું હોય બે નારે તો થા હવે તથ્યાર.

બાળાસુર— પર પુત્રીની ચોરી કરે એવો તુજ કુમાર;
વારવો નહીં તેહને પણ ઉઘટો લાવ્યો વાર.

કૃષ્ણ— વાર લાવ્યા નથી અમે જન છે નિરધાર;
આવ્યા છઠએ પુત્રવહુને તેડવા આ વાર.

બાળાસુર— જન લઈને ભલે આવ્યા કીધું રૂડું કાજ;
પેહેરામણીમાં દઉં હું તમને જમપુરીનું રાજ.
(ખાણુનો માર ચલાવે છે.

કૃષ્ણ— દુષ્ટ એવા વચન તું બકેછ શું આ વાર;
સહન કરવા ખાણુ મારા થા હવે તથ્યાર.
(તરવાર લઈને સૈન્યનો નાશ કરી ખાણાસુરના ચાર લાય
રાખી બાકીના કાપી નાખે છે તેથી ખાણાસુર મૂર્છા
ખાઈ પડે છે અને થોડીવાર હુશીયાર થઈ મહાદેવની
પ્રાર્થના કરે છે તેવામાં મહાદેવ પ્રવેશ કરે છે.)

મહાદેવ—

(બાણાસુરને.)

બેત.

ખોલ વેહેલો દાસ તારું કેમ થયું આવું મુખ,
સંભાર્યો શું કામ મુજને શું છે તારે દુઃખ.

વાણાસુર—અહો ભોળા ઈશ કરો મુજતણી સંભાળ;
આ અહીરપતીએ આવા કીધા મારા હાલ.

મહાદેવ—(કૃષ્ણને) ઓર ખાધા ભીલડી તણા એજ તારી જાત,
શરમનાવી તુજને કાપતા મુજ સેવકના હાથ.

(કૃષ્ણ સાથે લડે છે તેવામાં બ્રહ્મા અંતરીક્ષથી
બંનેની વચ્ચે આવી પ્રાર્થના કરે છે.)

બ્રહ્મા—

રાગ કેદારો.

બેઉને—પ્રભુ ક્રોધ સમાવો હાંયરે—નમો નમો.

હું તો લાગું બેહુને પાયરે—નમો નમો.

કૃષ્ણને—છા ત્રીભુવનના તમો તાતરે—નમો નમો.

મહાદેવને—કા આરંભ્યો ઉત્પાતરે—નમો નમો.

કૃષ્ણને—તમો બહુ સામાના સંજોગીરે—નમો નમો.

મહાદેવને—ખરે ભીલડીના તમે ભોગીરે—નમો નમો.

કૃષ્ણને—ઓ નિર્દય મામાના મારણરે—નમો નમો.

મહાદેવને—ઓ સસરાના સંહારણરે—નમો નમો.

કૃષ્ણને—પ્રભુ ઉતારીએ હવે આપરે—નમો નમો.

મહાદેવને—ભોળા ત્રીયુગ મુકીએ આપરે—નમો નમો.

(બંનેના હથીઆર મુકાવી ભેટાવે છે બંનેને મળેલ જોઇ
બાણાસુર પાસે જઈ બંનેને નમેછે અને બ્રહ્મા,
ઓખા તથા અનીરૂઢનો હસ્તમેળાપ કરાવે છે.)

વાળાહર—(એક સેવકને.) એત.

સેવક વેહેલો દોડ કળાવંતનીને બોલાવ.

ગાયન એક સુંદર આજની ખુશીમાં ગવરાવ.

(સેવક બધને કળાવંતનીને તેડી લાવે છે.)

કળાવંતની— રાગ લાવણી.

છુટીરે દુખથી થઇ સુખણી ઓખાખાઇ આ વાર

અરે હાં ઓખાખાઇ આ વાર

સઉપર સહાય થયા કીરતાર,

લમ કરશે ભોળો શંભુ સાથે કામ કુમાર;

અરે હાં સાથે કામ કુમાર

સઉપર સહાય થયા કીરતાર,

કરે મંડળી હરીશ્ચન્દ્રની અર્જ સઉને આ વાર,

અરે હાં અર્જ સઉને આ વાર,

માને છે સર્વેનો ઉપકાર.

કળાવંતની— રાગ હારી.

ઓખાને સહાય થયા છે, પ્રભુજી લલા આ વાર—ટેક:

દુખકું દખાસુંને સુખકુરે ખીલ્યું, જીત પામીને અંતે પ્યાર;

શંભુજી સરખા પીતા છે જેનાં, મહીમાનો નહી પાર—ઓખા

બ્રહ્માએ સ્તુતિ કરીને ભેટાવ્યા, ભોળા સાથે વિશ્વાધાર;

ખાણસુરને નિર્ભય થાપી, સજીવ કીધા લડનાર.—ઓખા.

કરરે જોડીને કરે છે દામોદર, અરજ સઉને આ વાર;

કરવી ક્ષમા છે પ્રયત્ન પેહેલું, ભુલ ને ચુક લગાર,—ઓખા.

તે શિવાય આલેમાં વાપરવાની ખાંડ, કાચી, સાબુચોખા, તાપીચોખા, આરસરેટ, કોરન કુલાવર, કોદા, મુરબો, શીણુબતી, સાબુ, શીંગાર, ચીરટ, અમેરીકન તંબાકુ, બરબાઈ, ટરકીસ તંબાકુ, કીચાદિ દરેક જાતના માલ ખાત્રી ભરેલો સસતે ભાવે મળશે, જે એકવાર લઈ જવસથીજ ખાત્રી થશે. શીંગાય અમારે ત્યાં તયાર થતી ભરેલવાર તરકી તંબાકુની શીંગારેટ (કાગળની બીડીઓ) શો શો તા બાકસ નીચે લખેલા ભાવે મળશે.

કોશનીકિવક શીંગારેટશ (કાગળની બીડીઓ)	...	૩	૦
હિલન	...	૨	૮
પ્રીન્સ ઓફ વેલ્સ	...	૨	૦
પીકટોરીયા	...	૧	૮
મુલતાન	...	૧	૪
હારોજી	...	૧	૦

ઉપર જણાવેલો માલ વેપાર માટે રકમખાંધ ખરીદ કરનારને ધણેજ ફીકાયત ભાવે મળશે. બાહરગાંમના આરડર ઉપર તરત ધીયાન આપવામાં આવશે. તેમજ વેપારને બરતો બીજો કંઈખી માલ અમારી મારફતે મગાવનાર પાસથી બે ટકા કમીશન લેવામ આવશે. માટે કામખી માલને લગતો ભાવ મંગાવવો હોય તો પો રહપેડ કાગળ નીચે લખેલે ડોકાણ લખી વાળવો.

હામોદર રતનશી,

ચીનાઈ અને હિંદુસ્થાની ચાદે વેચનાર.

કાલકાદેની રસ્તે મહાજનપાડી પાસે નાં. ૨૭, મુંબઈ.

આ ચામડાએ નિચે લખેલ દેશવેશ મળશે.

સચિત્ર નાટક સમજ	૩	૦	૬
ગોપીચંદ નાટક	૦	૬	૦
કામસેન સસિદા નાટક	૦	૬	૦
સોતાકરણ નાટક	૦	૬	૦
વિરસિંહ ચક્રિયા નાટક	૦	૬	૦
સાવેશ્વર નાટક	૦	૬	૦
શીરસી દરકાદનો આપેરા	૦	૬	૦
કામરતે આજ્ઞા ધારી કરેને સૈતાન	૦	૩	૦
નારાયણરાવ પેશવાનો ગાયલુર પી ખેલ	૦	૩	૦
સિનાહવચન નાટક	૦	૩	૦
મદેવંત સાવત્રીગાનો ઉર્જુ આપેરા	૦	૨	૦
મુશકાદાર મુશકરણ	૦	૨	૦
કામસેન સસિદા નાટકના ગાયનો.	૦	૧	૦
વિરસિંહ ચક્રિયાના ગાયનો	૦	૧	૦
આજ્ઞાકરણનો ગાયલુર પી આપેરા	૦	૧	૦
દુર્ગમીણીકરણનો આપેરા	૦	૧	૦
પારમતી નાટકના ગાયનો	૦	૧	૦
મદાલરાનો આપેરા	૦	૧	૦
કરણધેસા નાટકના ગાયનો	૦	૧	૦

કલ્યાણકવી—નાધોરી ચામડી એમરાજ વેરાળજર.

લાલનગરમાં—શા. પાનાચંદ તેજાળુકસેલરની દુકાનેથી.

દેશવેશી વેથવા ચાટે મઆવનારને પાછોલાવે મળશે.

દાખરાજ રતનદાસી દાલકાદેવી ના. ૨૭. મુખ્ય.

